

ผลกระทบของปัจจัยการบริหารจัดการความรู้เรื่องรายงานทางการเงินต่อประสิทธิผลการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย
Effect of Knowledge Management Factors on Financial Report Effecting Knowledge Management in Higher Education Institutions:
A Case Study of Rajabhat University in Thailand

นัยน์ปพร ปิยะ¹ และสมใจ บุญหมื่นไวย²

¹นิสิตปริญญาโท สาขาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
โทรศัพท์ 091-8296259 e-mail: naipapron.pi@rmuti.ac.th

²อาจารย์ที่ปรึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
โทรศัพท์ 081-7252420 e-mail: somjai.bo@rmuti.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยการบริหารจัดการความรู้เรื่องรายงานทางการเงินต่อประสิทธิผลการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย โดยทำการศึกษากับตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้างานบัญชีและผู้ทำบัญชี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย จำนวน 38 แห่ง จำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการถดถอยแบบพหุคูณ พบผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการจัดการความรู้ รองลงมาคือ วัฒนธรรมองค์กร การวัดและประเมินผล และการสนับสนุนจากผู้บริหาร ตามลำดับ ในส่วนคุณภาพการจัดการความรู้ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแสวงหาความรู้ รองลงมา คือ การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ การสร้างความรู้ และการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ตามลำดับ และประสิทธิผลการจัดการความรู้ โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนางาน รองลงมา คือ การพัฒนาคน และการพัฒนาองค์กรตามลำดับ

2. ปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านการวัดและประเมินผล มีผลกระทบต่อภาพรวมของคุณภาพการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในขณะเดียวกันคุณภาพการจัดการความรู้ก็พบว่า มีผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ ด้านพัฒนาคน ด้านพัฒนางาน และด้านพัฒนาองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: การบริหารจัดการความรู้, คุณภาพการจัดการความรู้, ประสิทธิผลการจัดการความรู้

Abstract

The purpose of this study was to study the effect of knowledge management factors on financial report effecting knowledge management in higher education institutions, a case study of Rajabhat University in Thailand. 76 Supervisors and accountants of 38 Rajabhat

University were the sample in this research. The data were collected by questionnaires and statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and multiple regression statistics. The findings were as follows:

1. Knowledge management factors had high level in overall including all aspects: information technology for knowledge management, organizational culture, measurement and evaluation, and executive support. Furthermore, Quality of knowledge management had high level in overall including: all aspect: knowledge acquisition, knowledge storage and retrieval, knowledge creation knowledge transfer, and utilization. Moreover, knowledge management effectiveness had high level in overall including all aspects: job development, human development and organization development respectively.

2. Knowledge management factors in aspects of the corporate culture, the measurement and evaluation had effect on the overall of knowledge management quality. The knowledge management quality had effect on the knowledge management effectiveness include human development job development and organization development.

Keywords: knowledge management, knowledge management quality, knowledge management effectiveness

1. บทนำ

ปัจจุบันถือเป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้หรือเรียกได้ว่า ความรู้เป็นอำนาจ (Knowledge Power) ซึ่งความรู้ที่ใช้ในการทำงานนั้นจะถูกสร้างขึ้นโดยผู้ปฏิบัติงาน หรือสร้างขึ้นโดยตรงจากประสบการณ์ในการทำงาน ดังนั้นความรู้ที่จะนำมาใช้เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องมีการบริหารการจัดการความรู้ อย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องอาศัยการสนับสนุนจากผู้บริหารและให้ความสำคัญกับการให้ความรู้แก่บุคลากร โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ เพื่อค้นหาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศที่อยู่ในตัวของบุคลากร เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติงานอันจะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ และทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน (กัลยารัตน์ ธีระธนชัยกุล, 2557, น.134-135) ซึ่งในปัจจุบันพบว่าสถาบันอุดมศึกษาไทยยังมีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันน้อย ไม่สามารถใช้ศักยภาพของบุคลากรในสถาบันให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในเชิงสร้างสรรค์แก่สังคมได้ ทั้งที่สถาบันอุดมศึกษาไทยมีคนที่มีความรู้อยู่เป็นจำนวนมาก (วรรณวิภา ไตลังคะ, 2559, น.240)

มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันอุดมศึกษาหน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลของกรมบัญชีกลาง ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินและของหน่วยงานภาครัฐให้เป็นไปโดยถูกต้อง มีวินัย คุ่มค่าโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยมีการวางกรอบหลักเกณฑ์กลางให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติ ซึ่งตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 หมวด 4 การบัญชี การรายงาน และการตรวจสอบ มาตรา 70 กำหนดไว้ว่า ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ เพื่อประเมินความสำเร็จในการจัดทำบัญชีการเงินและบัญชีบริหาร ซึ่งนักบัญชี และผู้บริหาร หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กรจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติดังกล่าว ดังนั้น จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้สามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย (ประทีป วจิทองรัตนา ,2558,น.85) และหน่วยงานหนึ่งที่สำคัญในส่วนงานราชการได้แก่หน่วยงานการเงินและบัญชี เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ให้ข้อมูลสำคัญแก่ผู้บริหาร โดยเฉพาะนักบัญชีซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารจัดการภายใน

องค์กร ด้วยระบบบัญชีของส่วนราชการในปัจจุบัน กรมบัญชีกลางได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่บันทึกรายการบัญชีเองด้วยมือเป็นการบันทึกรายการบัญชีผ่านระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์(Government Fiscal Management System : GFMS) และกรมบัญชีกลางยังได้มีการพัฒนาระบบ GFMS อย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น ซึ่งจากการติดตามประเมินผลของกรมบัญชีกลางพบว่า ส่วนราชการยังมีการจัดทำบัญชีคลาดเคลื่อน สาเหตุมาจากการบันทึกข้อมูลในระบบ GFMS ไม่เป็นไปตามขั้นตอนการปฏิบัติงานตามระบบ GFMS ซึ่งมีผลทำให้ข้อมูลทางบัญชีของส่วนราชการไม่ครบถ้วนถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน(ที่ กค 0523.3/ว.267 ลว.3 สิงหาคม 2558)

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นพบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์โดยเฉพาะหน่วยงานการเงินและบัญชี ควรต้องมีการบริหารจัดการความรู้ที่จะนำมาซึ่งการจัดการความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพเพื่อที่จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพของการจัดการความรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการความรู้เรื่องรายงานทางการเงินที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ซึ่งจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สามารถที่จะนำการจัดการความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และพัฒนาองค์กร ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาถึงปัจจัยการบริหารจัดการความรู้เรื่องรายงานทางการเงิน คุณภาพการจัดการความรู้ และประสิทธิผลของการจัดการความรู้
2. ศึกษาถึงผลกระทบของปัจจัยการบริหารจัดการความรู้เรื่องรายงานทางการเงินที่มีผลต่อคุณภาพการจัดการความรู้
3. ศึกษาถึงผลกระทบของคุณภาพการจัดการความรู้ที่มีต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้

3. สมมุติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ คุณภาพการจัดการความรู้ และประสิทธิผลการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ มีผลต่อคุณภาพการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา
3. คุณภาพการจัดการความรู้ มีผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา

4. ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาผลกระทบของปัจจัยการบริหารจัดการความรู้เรื่องรายงานทางการเงินต่อประสิทธิผลการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ประกอบด้วย 1.ปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศทางการจัดการความรู้ และการวัดและประเมินผล 2. คุณภาพการจัดการความรู้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ และการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ 3. ประสิทธิผลการจัดการความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพัฒนาคน ด้านพัฒนางาน และด้านพัฒนาองค์กร
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ของการจัดทำรายงานทางการเงิน ได้แก่ 76 คน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย 38 แห่ง

5. แนวความคิดและทฤษฎี

1. แนวความคิดของมาร์ควอร์ดท์ (Marquardt, 1996 อ้างถึงใน ดวงชนก ทีฆะพันธ์, 2556, น.29-37) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการความรู้ไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย ด้านการแสวงหาความรู้ ด้านการสร้างความรู้ ด้านการจัดเก็บและค้นคืนความรู้ และด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ โดยการจัดการความรู้ต้องคำนึงถึงคุณภาพของการจัดการความรู้

2. คุณภาพการจัดการความรู้ เกิดจากการจัดการความรู้ที่มีลักษณะที่ดี โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะนำไปสู่การให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่มีคุณภาพในเชิงสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์แก่องค์กร(คู่มือการประกันคุณภาพภายในสำนักคอมพิวเตอร์และเครือข่าย, 2551:58)

3. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดของ อิทธิกร ตานะโก มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกรอบแนวคิดของปัจจัยการบริหารจัดการความรู้เรื่องรายงานทางการเงินที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการความรู้ของสถาบันอุดมศึกษา ในงานวิจัยนี้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ประการ (อิทธิกร ตานะโก, 2558, น.25) คือ การสนับสนุนจากผู้บริหารวัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศทางการจัดการความรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพในองค์กรที่ระบุให้มีการจัดการความรู้ภายในองค์กร

4. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดการความรู้ คือการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการความรู้ที่ตั้งไว้ เพื่อก่อให้เกิดการ พัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กร ให้สามารถบริหารงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การสนับสนุนจากผู้บริหารมีผลต่อคุณภาพการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาจากการศึกษาของ อภิญา ขอพรกลาง และคณะ (2561) กนกบงกช ศรีสงคราม และคณะ (2560) และสุมาลี บุญเรือง และคณะ (2560) พบว่า ภาวะผู้นำส่งผลต่อการจัดการความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุชญา วัฒนงามและคณะ (2556) ที่พบว่า การสนับสนุนของผู้บริหารมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี แต่ก็มีงานวิจัยบางส่วนที่พบว่า การสนับสนุนจากผู้บริหารไม่มีผลต่อคุณภาพการจัดการความรู้ ทั้งกระบวนการจัดการความรู้ (ดวงกมล วัตรธาตุลย์และคณะ, 2559) และการดำเนินงานการจัดการความรู้ (ชนาภา สิริรัตนสุธี, 2559)

2. วัฒนธรรมองค์กร มีผลต่อคุณภาพการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา จากการศึกษาของ อิทธิกร ตานะโก (2558) และงานวิจัยของ สุมาลี บุญเรือง และคณะ (2560) พบว่าองค์กรที่เต็มไปด้วยบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการความอย่างเต็มที่จะเปิดโอกาสให้บุคลากรระดมความคิดอย่างเต็มที่ และมีการสร้างขวัญและกำลังใจ ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีต่อการดำเนินงานจัดการความรู้ผ่านกิจกรรม จนบุคลากรมีความรู้มีความสุขในการจัดการความรู้ ทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

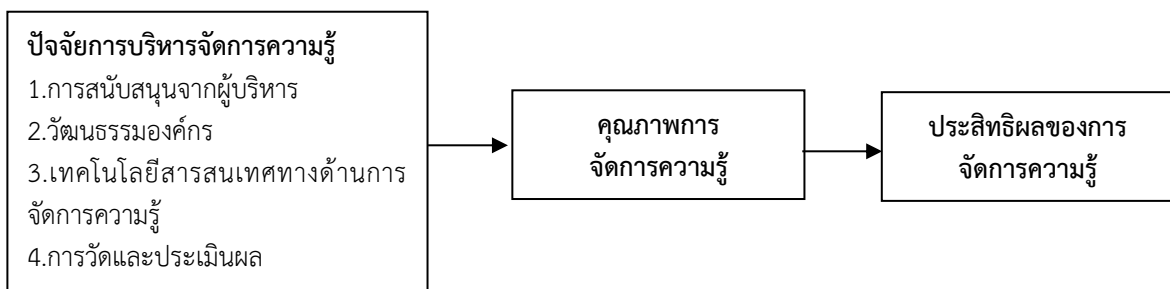
3. เทคโนโลยีสารสนเทศทางการจัดการความรู้มีผลต่อคุณภาพการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา จากการศึกษาของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อการจัดการความรู้ (กนกบงกช ศรีสงคราม และคณะ, 2560 และสุมาลี บุญเรือง และคณะ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงชนก ทีฆะพันธ์ (2556) พบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลต่อการจัดการความรู้ แต่ก็มีงานวิจัยบางส่วนที่พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศทางการจัดการความรู้ไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา (อิพิพงษ์ เพชรสุทธิ, 2558) พบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศไม่สามารถแก้ไขปัญหาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลได้ (Waisham, 2001; อ้างอิงใน สมชาย นำประเสริฐชัย, 2563)

4. การวัดและประเมินผลการจัดการความรู้ มีผลต่อคุณภาพการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พบว่า การวัดและประเมินผลส่งต่อการจัดการความรู้ (สุมาลี บุญเรือง และคณะ, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิญาญา ขอพรกลาง และคณะ (2561) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า การวัดและประเมินผลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การจัดการความรู้ขององค์กรประสบความสำเร็จ

5. คุณภาพการจัดการความรู้ มีผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา โดยงานวิจัยของ ยูพา เนินหาด (2555) ได้ศึกษาประสิทธิผลในการจัดการความรู้ พบว่าสภาพการบริหารจัดการความรู้ ด้านกระบวนการในการจัดการความรู้ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการจัดการความรู้ ทั้งในด้านการพัฒนาคน พัฒนาคณะ และการพัฒนาองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Ra'ed Masa'deh และคณะ (2017) อีกทั้ง Daniele Giampaol และคณะ (2017) ยังพบว่าแนวทางการบริการจัดการความรู้ ยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาองค์กร ในด้านต่าง ๆ ซึ่ง Muhammad Mohsin Najeeb และคณะ (2017-2019) ยังได้กล่าวอีกว่า ความมุ่งมั่นขององค์กรและกระบวนการจัดการความรู้ ในสภาพแวดล้อมการทำงาน มีความเชื่อมโยงกับความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานระดับสูง

7. กรอบแนวคิดงานวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปกรอบงานวิจัยได้ดังนี้



รูปที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

8. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง ผลกระทบของปัจจัยการบริหารจัดการความรู้เรื่องรายงานทางการเงินต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา กรณีศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตำแหน่ง ตอนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูล เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการความรู้เรื่องรายงานทางการเงินซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศทางการจัดการความรู้ และการวัดและประเมินผล ตอนที่ 3 ข้อมูลคุณภาพการจัดการความรู้ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กระบวนการ ได้แก่ การแสวงหาความรู้ การสร้างความรู้การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ และการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ ตอนที่ 4 ข้อมูลประสิทธิผลการจัดการความรู้ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพัฒนาคน ด้านพัฒนางาน และด้านพัฒนาองค์กร และตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะและแบบสอบถามได้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาค่าความสอดคล้อง

(IOC) และสรุปผลแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ 1.00 แปลว่าใช้ได้ จากนั้นทำการลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา ได้แก่ หัวหน้างานบัญชีและผู้ทำบัญชี ของส่วนราชการในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน และนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.909 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น เพราะได้ค่ามากกว่าค่ามาตรฐาน 0.7 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้

กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง คือหัวหน้างานบัญชีและผู้ทำบัญชี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย จำนวน 38 แห่ง โดยในงานวิจัยนี้จะใช้ตัวอย่าง แบ่งละ 2 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 76 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาให้ผู้ศึกษาจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 84.21 และทำการวิเคราะห์ผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำเสนอในรูปร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอ้างอิง (Inferences Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

9. ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 96.90 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.80 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.10 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 34.40 โดยมีตำแหน่งหัวหน้างานบัญชี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งเท่ากับตำแหน่งผู้ทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 5 – 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.10 รองลงมา คือ ระหว่าง 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.70

2. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้านโดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 3.88$) ด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.76$) และด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ

3. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้านโดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านการแสวงหาความรู้ ($\bar{X} = 4.13$) ด้านการจัดเก็บและค้นคืนความรู้ ($\bar{X} = 4.09$) ด้านการสร้างความรู้ ($\bar{X} = 4.05$) และด้านการถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ

4. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้านโดยเรียงลำดับตามคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านพัฒนางาน ($\bar{X} = 4.16$) ด้านพัฒนาคน ($\bar{X} = 4.14$) และด้านการพัฒนาองค์กร ($\bar{X} = 3.96$) ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของตัวแปรปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ที่มีผลต่อคุณภาพการจัดการความรู้ ผลพบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ($\beta = 0.306$; $p < 0.01$) และด้านการวัดและประเมินผล ($\beta = 0.246$; $p < 0.01$) มีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสำหรับผลกระทบของปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ที่มีผลต่อความคุณภาพการจัดการความรู้โดยรวม

ผลกระทบปัจจัย การบริหารจัดการความรู้	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	1.315	0.236		5.582	0.000***
1. การสนับสนุนจากผู้บริหาร	0.071	0.072	0.111	0.984	0.330
2. วัฒนธรรมองค์กร	0.306	0.102	0.369	2.998	0.004***
3. เทคโนโลยีสารสนเทศ	0.092	0.067	0.144	1.382	0.173
4. การวัดและประเมินผล	0.246	0.081	0.348	3.039	0.004***

R = 0.866, R²=0.750

*** p < 0.01

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพการจัดการความรู้โดยรวมที่มีผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ พบว่าคุณภาพการจัดการความรู้โดยรวมส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.933$; $p < 0.01$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสำหรับตัวแปรผลกระทบคุณภาพการจัดการความรู้โดยรวมที่มีผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้โดยรวม

ผลกระทบคุณภาพการจัดการ ความรู้โดยรวม	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	0.206	0.344		0.601	0.550
คุณภาพการจัดการความรู้	0.933	0.084	0.836	11.091	0.000***

R = 0.836, R²=0.699

*** p < 0.01

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการบริหารจัดการความรู้โดยรวมที่มีผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ พบว่าปัจจัยการบริหารจัดการความรู้โดยรวมส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta = 0.715$; $p < 0.01$) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสำหรับตัวแปรผลกระทบปัจจัยการบริหารจัดการความรู้โดยรวมที่มีผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้โดยรวม

ผลกระทบปัจจัยการบริหารจัดการ ความรู้โดยรวม	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	1.264	0.280		4.512	0.000***
ปัจจัยการบริหารจัดการความรู้	0.715	0.073	0.804	9.853	0.000***

R = 0.804, R²=0.647

*** p < 0.01

10. สรุปและอภิปรายผล

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร พบว่าไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการความรู้ ในเรื่องรายงานทางการเงิน อาจเนื่องจากหัวหน้างานบัญชี และผู้ทำบัญชี มีการเรียนรู้ระหว่างกันเอง ซึ่งการจัดการความรู้เรื่องรายงานการเงินนั้น เป็นการจัดทำเฉพาะผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานด้านบัญชี ที่เป็นวิชาชีพเฉพาะ ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญ ความชำนาญและประสบการณ์ในการทำงาน ต้องมีการศึกษาระเบียบข้อบังคับ และเข้ารับการฝึกอบรมทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่ พบว่ามีประสบการณ์การทำงาน อยู่ระหว่าง 5-10 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงกมล วัตรธาตุยและคณะ (2559) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาภา สิริรัตนสุธี (2559) พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำไม่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้

ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร พบว่าส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการความรู้ ในเรื่องรายงานทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิทธิกร ตานะโก (2558) และงานวิจัยของ สุมาลี บุญเรือง และศราวุธ สังข์วรรณะ (2560) ที่พบว่าวัฒนธรรมองค์กรส่งผลต่อการจัดการความรู้ในองค์กร กล่าวคือองค์กรที่เต็มไปด้วยบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงาน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการความอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้บุคลากรระดมความคิดอย่างเต็มที่ และมีการสร้างขวัญและกำลังใจ ปลุกฝังจิตสำนึกที่ดีต่อการดำเนินงานจัดการความรู้ผ่านกิจกรรม จนบุคลากรมีความรู้มีความสุขในการจัดการความรู้ ทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางด้านการจัดการความรู้ พบไม่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อคุณภาพการจัดการความรู้ ในเรื่องรายงานทางการเงิน อาจเป็นเพราะว่า เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเพียงเครื่องมือในการขับเคลื่อนเท่านั้น ซึ่งไม่ได้รับประกันในเรื่องคุณภาพการจัดการความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิพงษ์ เพชรสุทธิ (2558) และ Waisham (2001) อ้างอิงใน สมชาย นำประเสริฐชัย, 2563)

ปัจจัยด้านการวัดและประเมินผล ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการความรู้ ในเรื่องรายงานทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี บุญเรือง และศราวุธ สังข์วรรณะ (2560) และอภิญา ขอพรกกลาง และคณะ (2561) ที่พบว่า การวัดและประเมินผลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การจัดการความรู้ขององค์กรประสบความสำเร็จ เพราะการติดตามผลการดำเนินการจัดการความรู้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่จะนำมาสนับสนุน วางแผนปรับปรุงการดำเนินการจัดการความรู้ขององค์กร รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมใหม่ อีกทั้งการศึกษาของกนก บงกช ศรีสงคราม และคณะ (2560) และดวงชนก ทีชะพันธ์ (2556) ยังพบว่า การประเมินผลสามารถช่วยให้ทราบถึงสถานการณ์ปัจจุบันว่าการดำเนินการได้ผลตามที่คาดหวังหรือไม่อย่างไร เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนางานให้ดีขึ้น และต่อยอดองค์ความรู้ ในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์กร เพื่อให้เป้าหมายของการจัดการความรู้สะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผลกระทบของคุณภาพการจัดการความรู้ที่มีต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพการจัดการความรู้ ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของยุพา เนินหาด (2555) ที่พบว่าสภาพการบริหารจัดการความรู้ ด้านกระบวนการในการจัดการความรู้ ส่งผลต่อประสิทธิผลในการจัดการความรู้ ทั้งในด้านการพัฒนางาน พัฒนาคณะ และการพัฒนาองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ra'ed Masa'deh และคณะ (2017) ที่พบว่า กระบวนการจัดการความรู้ ประสิทธิภาพการจัดการความรู้ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กัน อีกทั้ง Daniele Giampaol และคณะ (2017) ยังพบว่าแนวทางการบริหารจัดการความรู้ ยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาองค์กร ในด้านต่าง ๆ ซึ่ง Muhammad Mohsin Najeeb และคณะ (2017-2019) ยังได้กล่าวอีกว่าความมุ่งมั่นขององค์กรและกระบวนการจัดการความรู้ ในสภาพแวดล้อมการทำงาน มีความเชื่อมโยงกับความ

พึงพอใจในการทำงานของพนักงานระดับสูง การใช้ความรู้ความเข้าใจภายในองค์กร และการสร้างองค์ความรู้
ดังนั้น กระบวนการจัดการความรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายขององค์กร

ผลกระทบของปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ที่มีผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้
ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยการบริหารจัดการความรู้โดยรวม ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้
อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยูพา เนินหาด (2555) ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการความรู้ต่อ
ประสิทธิผลของการจัดการความรู้ พบว่าสภาพการบริหารจัดการความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ในหน่วยงาน และ
ด้านการวัดผลของการจัดการความรู้ ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการความรู้ อีกทั้ง กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล
(2557) ยังพบว่า ด้านวัฒนธรรมองค์กร และผู้นำองค์กร ส่งผลต่อการบริหารจัดการองค์กรให้ประสบ
ความสำเร็จ

11. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. ควรให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ในเรื่องรายงานทางการเงิน โดยจัดให้มีผู้บริหารทางด้านการ
การเงินและบัญชี เพื่อกำกับและดูแลโดยตรง เพราะรายงานทางการเงินถือเป็นการสะท้อนการดำเนินงานของ
สถาบันอุดมศึกษา

2. ควรให้ความสำคัญในการบูรณาการร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมองค์กรในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดย
การนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อให้การจัดการความรู้มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. การศึกษาค้างต่อไปอาจมีเพิ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยเพิ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นระดับผู้บริหาร เพื่อให้
ครอบคลุมและสะท้อนถึงปัจจัยการบริหารจัดการความรู้ในเรื่องรายงานทางการเงินได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การศึกษาค้างต่อไปควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้บริหารและ
เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อคุณภาพการจัดการความรู้ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การกำหนดรูปแบบของการสนับสนุน
ของผู้บริหารและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมต่อคุณภาพการจัดการความรู้ต่อไป

12. เอกสารอ้างอิง

กนกบงกช ศรีสงคราม,ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ และกาญจนา บุญภักดี. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการ
ความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. *วารสารครุศาสตร์
อุตสาหกรรม*, 16(3),194-200

กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล. (2557). การจัดการความรู้ปัจจัยสู่ความสำเร็จ. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 5 (พิเศษ).
134-144.

ชนาภา สิริรัตน์สุธี.(2559). ปัจจัยอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและ
อาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*,15(2),157

ดวงกมล วัตรธาตุลย์, กนกพร แจ่มสมบุรณ์, เพ็ญจันทร์ แสนประสาน, นวรัตน์ สุทธิพงศ์,นงนุช เดชะวีระการ
และมาเรียม เพราะสุนทร. (2559). ปัจจัยอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ทางการพยาบาลโรคหัวใจและ
หลอดเลือดในพยาบาลวิชาชีพ. *วารสารพยาบาลโรคหัวใจและทรวงอก*, 27(2).96

ดวงชนก ทีชะพันธ์. (2556). *ประสิทธิผลของการจัดการความรู้ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต*. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยมหิดล

- บุษยา วัฒนะงาม, นภาพรณัฏฐ์ พลนิกการกิจ และวราพร เปรมพาณิชย์นุกูล. (2556). ผลกระทบของความรู้ความสามารถทางการบัญชีและการสนับสนุนของผู้บริหารที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชี. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 5(2), 206-217
- ประทีป วจิทองรัตน์. (2558). ประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีในเขตจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 20(1), 85-94
- ยุพา เนินหาด. (2555). *ประสิทธิผลในการจัดการความรู้:กรณีศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*. ค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรรณวิภา ไตลังคะ. (2559). การจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, 8(1), 240-248
- สมชาย นำประเสริฐชัย (2563) เทคโนโลยีกับการจัดการความรู้ (1-6) สืบเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2563 จาก [KM.mhesi.go.th>sites>default>files>blog>Tech_KM](http://KM.mhesi.go.th/sites/default/files/blog/Tech_KM)
- สุมาลี บุญเรือง และศราวุธ สังข์วรรณะ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(4), 225-237
- สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *คู่มือการจัดการทำแผนการจัดการความรู้. กรุงเทพมหานคร*
- อิทธิกร ตานะโก. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- อติพงษ์ เพชรสุทธิ. (2558). การจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยเอกชน. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 1(2), 1-12
- อภิญา ขอพรกลาง, แหวตา เตชาทวิวรรณ และจุฑารัตน์ ศราวณะวงศ์. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการจัดการความรู้ของสถาบันทันตกรรม กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 11(1), 14-28
- Daniele Giampaoli, Massimo Ciambotti, Nick Bontis, (2017) Knowledge management, problem solving and performance in top Italian firms, *Journal of Knowledge Management*, 22(2), 355-375
- Muhammad Mohsin Najceb, Muhammad Imran Hanif, Abu Bakar Abdul Hamid. (2017-2019), *International Journal of Management Excellence*, 11(1). 1476-1491
- Ra' ed Masa' deh, Rifat Shannak, Mahmoud Maqableh, Ali Tarhini, (2017) "The impact of knowledge management on job performance in higher education: The case of the University of Jordan, *Journal of Enterprise Information Management*, 30(2), 244-262